

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 509/2018 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om sexualbrottslighet i Finland och om att förebygga sexualbrott samt om en eventuell aktuell debatt i riksdagen om temat

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 509/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Arja Juvonen /saf:

Vad ämnar regeringen göra för att förebygga och bekämpa den synnerligen ökande sexualbrottsligheten i Finland,

vilka åtgärder vidtar regeringen för att höja den allmänna tryggheten i Finland och

ämnar regeringen lämna debattinitiativ DI 17/2018 rd som tagits fram om sexualbrottsligheten till riksdagen för diskussion med hänsyn till temats aktuella karaktär och betydelse?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Det kommer årligen cirka 3 000 sexualbrott till polisens kännedom och antalet stiger. Brottsstatistikens och andra myndighetskällors beskrivningar av hur allmänna vålds- och andra brott är är bristfälliga eftersom endast en del av dem kommer till polisens eller andra myndigheters kännedom. Till följd av begränsningarna gällande myndighetskällorna är det viktigt att få sådan information om brottsligheten och medborgarnas säkerhet som är oberoende av polisens och domstolarnas statistik och som kompletterar denna. Detta behov tillgodoser bland annat den nationella brottsofferundersökningen som kriminologiska och rättspolitiska institutet vid Helsingfors universitet genomför och som publiceras årligen. Enligt den senaste brottsofferundersökningen har prevalensen i fråga om olika gärningsformer för våld och hot, inklusive sexuellt våld, förblivit tämligen oföränderlig under 2012–2017. Brottsofferundersökningen för 2018 har inte ännu publicerats.

Vanligtvis är gärningsmannen i samband med sexuella brott en man och offret en kvinna. Över två tredjedelar av gärningsmännen och mer hälften av offren är över 20 år. Av gärningsmännen är 1 procent under 15 år och av offren 10 procent. Vanligtvis begås våldtäktsbrotten i privata utrymmen, till exempel i privata bostäder. Ungefär en femtedel av gärningarna äger rum på allmänna platser.

Endast en del av sexualbrotten kommer till polisens kännedom. Polisens mål är att offren för dessa brott polisanmäler dem i så uttömmande utsträckning som möjligt så att den dolda brotts-

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 509/2018 rd

ligheten minskar, brottsoffren kan omfattas av stödtjänster och rättvisa skipas. Beredskapen att polisanmäla brotten påverkas bland annat av den skuld eller skam som offren känner över att ha blivit offer för ett brott. Offren kan också låta bli att polisanmäla ett brott utav rädsla för hur han eller hon kommer att bemötas i samband med utredningen. Unga offer förstår inte alltid att de har blivit offer för ett brott. I anslutning till det här fullföljde inrikesministeriet för några år sedan EU-projektet ”Right to Choose” och videospelningarna som gjordes då och som särskilt är målinriktade på unga finns fortfarande tillgängliga på nätet.

Istanbulkonventionen, som trädde i kraft i Finland 1.8.2015, ingicks i syfte att förebygga och bekämpa våld och familje- och närståendevåld mot kvinnor. Konventionen omfattar ett flertal åtgärder vars syfte är att förebygga och ingripa i sexualbrott bland annat genom att förbättra sexualbrottsoffrens ställning, myndigheternas förståelse för offrets situation samt den allmänna kunskapen i anslutning till detta våldsfenomen. Hjälpn för offret är en viktig del av förebyggandet av sexualbrott eftersom man genom att hjälpa offret kan minska risken för att hon eller han ska falla offer på nytt. Även SERI-stödcentralerna som inrättats för personer som utsatts för sexuellt våld och som blir riksomfattande under 2019 bidrar till att förbättra situationen för offer för sexualbrott.

Polisen har utredningsgrupper inriktade på sexualbrott och stödet för deras verksamhet intensifieras. Kompetensen utvecklas i grupperna och detta effektiviserar avslöjandet av brott och utredningen av dem. Centraliseringen av utredningen är viktig också eftersom gärningsmännen som särskilt är aktiva på nätet ofta har flera offer och goda nätverk sinsemellan. Gärningsmännen strävar efter att hitta offer i sårbar ställning och förmedlar uppgifterna om dem vidare i sina nätverk.

Inrikesministeriet har fastställt strategin för polisens förebyggande verksamhet för 2019–2023. I strategin åläggs polisen att förverkliga verkställighetsplanen för Istanbulkonventionen och att fullfölja brottsofferdirektivet samt att samverka med barnen, de unga och deras föräldrar. De övergripande ankargrupperna arbetar med barn och unga som visar symptom genom att begå brott och dessa är ofta samma unga som löper risk för att utsättas för sexualbrott.

Vid justitieministeriet är ett flertal lagförslag gällande sexualbrott under arbete. Målet för granskningen av straffpraxis är att utreda hur straffpraxis motsvarar människornas rättsuppfattning. Regeringens proposition om grov våldtäkt av barn är som bäst under behandling i riksdagen.

I början av 2019 träder en lag i kraft enligt vilken avvísingsbeslut på grund av vissa brott eller av att ordningen och säkerheten har äventyrats kan verkställas tidigast 30 dagar efter att beslutet har delgivits om förvaltningsdomstolen inte beslutar annat. Tidigare kunde avvísningen verkställas först då beslutet vunnit laga kraft. Som bäst förs en remissdebatt i riksdagen om ett lagförslag som ska förhindra missbruk av nya ansökningar i fördröjningssyfte efter att ansökan om uppehållstillstånd har avvisats.

Svar på skriftligt spörsmål SSS 509/2018 rd

Särskilt unga offer för sexualbrott är ofta i en sårbar ställning. Deras stödnät kan vara svagt och de har inte förtroliga relationer till vuxna i sin närhet. För dessa barn och unga är det viktigt att vuxna som dagligen är närvarande i deras liv, till exempel lärare, skolhälsovårdare, barnskyddet, ungdomsarbetare, känner igen förändringarna i deras liv och beteende. Dessa kan vara tecken på att barnet eller den unga har blivit eller håller på att bli offer för ett sexualbrott. Med tanke på förebyggande verksamhet är samverkan mellan myndigheterna för dessa barns och ungas bästa synnerligen viktig. Polisen får ofta kännedom om händelserna först då barnet eller den unga redan har fallit offer för ett brott.

Regeringen planerar inte att ta debattinitiativ DI 17/2018 rd till riksdagen för diskussion. Förundersökningen gällande den senaste tidens fall som har väckt stor uppmärksamhet är fortfarande under arbete och uppgifterna i anslutning till den är inte ännu offentliga.

Helsingfors 28.12.2018

Inrikesminister Kai Mykkänen